

**Historia De Vita, Moribus, Rebus Gestis, Studiis Ac
Denique morte Praedicatorum Lutheranorum, Doct.
Martini Lutheri, Philippi Melancthonis, Matthiae Flacii
Illyrici, Georgii Maioris, et Andreae ...**

Complectens ortum, progressum [et] incrementa, tum arcana plurima
hactenus non prodita, omnium penè huius temporis haeresum

... Vita ... Philippi Melancthonis. Matthiae Flacii Illyrici. Georgii Maioris, Et
Andreae Osiandri

Ulenberg, Kaspar

Coloniae Agrippinae, 1622

II. Summula doctrinae Protestantium à Luthero concepta, cum sententia
Mel. de iurisdictione Episcoporum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65643)

ANNO

1537.

II.

Luth. de-
mandatur
polianda
summa
doctrinae
suae, Con-
cilio offe-
renda.

Melancht.
de primatu
& iurisdic-
tione pō-
tif.

Augustanae
Confessio-
ni subscri-
bunt.

Luth. de-
creta quae-
dam effin-
git.

Melancht.
limitatio.

Interim ne frustra conuenisse viderentur tot ecclesiae Lutheranae proceres, Luthero mandatum fuit, vt breuem doctrinae summam scriberet, Concilio Mantuano nomine Protestantium offerendam. Deinde Melanchthoni hoc oneris impositum, vt de primatu Romani Pontificis, & episcoporum iurisdictione quaedam commentaretur. Demum & Augustana confessio cum Apologia perfunctorie relecta potius quam accurate recensita fuit, quaesitumque an esset in ea quicquam, quod cuiquam displiceret? Cumque se, dicerent qui praesentes erant, omnia probare, subscriptis nominibus famam publici consensus excitarunt: quanquam erant e numero subscribentium, qui Zvinglianisimam fouebant animo: Nec ipsi Lutherani satis inter se mutuo cohaerebant, tametsi consensum subscriptione testabantur: Nimirum vt ita facerent, commune periculum, & publicus rerum status postulabat. Iam & Lutherus, vt pareret mandato principum, articulos quosdam conscripsit, antequam morbo fuit oppressus, quos velut decreta synodi Smalcaldicae concionatores omnes quadraginta numero vel paulo plures, Zvinglianis tamen exceptis, approbarunt.

Inter eos vero, qui subscripserunt nomina, septimus in ordine fuit Melanchthon, qui solus omnium limitationem quandam adiecit de Pontifice Romano in hunc modum;

dum : Ego Philippus Melanchthon hos articulos suprapositos probo tanquam veros. Ad Pontificem autem quod attinet, sic sentio; si admittere velit euangelium, quod tunc pacis & publicæ concordia gratia propter Christianos, qui sub ipso iam sunt, & futuris temporibus esse forsan possunt, superioritas in Episcopos, quam alioquin habet, iure humano per nos illi sit quoque concedenda. Hæc limitatio magnum illi conciliauit odium inter Lutheranos, qui Pontificis autoritatem, quam in Episcopos sibi subiectos habet, ad ipsos quoque Lutheranae sectæ concionatores extendi per quam indignè tulerunt. Offenderat eadem concessione Lutheranos omnes ante septennium in Comitij Augustanis, tam post in deliberatione de Concilio, quod per Pontificem indictum erat, vti suprâ diximus; Verùm ille, tametsi paucos admodum, vel nullos potius haberet astipulantes; imò licet magna sui cum inuidia secretum mentis proderet, non dissimulauit tamen, quid de necessitate hierarchici ordinis in Ecclesia sentiret; Nec se passus est ab hac sententia dimoueri; quemadmodum hæc subscriptio testatur.

Cæterùm Melanchthonis hoc iudicium de iurisdictione Episcoporum in Ecclesiâ, deq; vnus cuiusdam in eos autoritate atque primatu, Sacramentarij per Angliam postmodum

ANNO

1537.

Tom. 6. l. 1. en. germ. f. 522.

Plurimos è sociis offendit.

Anglicani retinent iurisdictionem ecclesiasticam.

secuti

ANNO
1537.

Eorū Pon-
tifex Rex.

Item Regi-
na Elisa-
betha.

Quales
Pontifices
Anglia ha-
beat.

secuti videntur, qui non retinendum modo
statum Episcoporum, sed & contra Gene-
uenses, Bezam, aliosque fortiter defenden-
dum censuerunt: Idque sub vno capite, Rege
nimirum Anglicano, qui remoto Pontifice,
Christi Vicario sibi ipsi præter diadema re-
gium, & Põtificalem infulam imposuit: Quã
nostris temporibus, exemplo seculis omni-
bus inaudito (nisi forsan apud hæreticos) &
mulier Angliæ regina gestavit, vberimo
multorum martyrum sanguine, ceu gemmis
interstinctam. Didicerunt isti à Melanch-
thone, non abolendum in Ecclesia, sed stabi-
liendum potius episcoporum ordinem; eum
verò subsistere non posse, nisi sit vnus quidã,
quem omnes velut superiorem agnoscant.
Ad hanc igitur formam Ecclesiæ suæ statum
in Angliã composuerunt. Habent episcopos
suos, habent & pontificem; At non quales ex
instituto iam mille quingentis annis & am-
plius habuit Ecclesia Dei, sed quales consti-
tuere Sacramentarijs collibitum fuit; profa-
nos episcopos, & secularem pontificem, qui-
bus in res sacras, & ad gubernandam Eccle-
siam tantum iuris est, quantum Henricus
Octauus à communionem Sedis Apostolicæ,
per inobedientiam sine causa diuulsus, vsur-
pare libi ipsi, & alijs dare potuit. Igitur quẽ-
admodum habent fauos suos vespæ (cũ
Tertulliano loquor) ita & apud istos for-
mam quidem inuenias Ecclesiasticæ illius
hierarchiæ, quam Melanchthon conserua-
tam

tam voluit; at rem ipsam, hoc est, veri nomi- ANNO
nis episcopos non inuenias, quos sustulerunt 1537.
è medio, eorumq; deinde cathedras per vim
occuparunt.

Sed missis ijs, ad Melanchthonem reuer- Melancht.
tamur. Is dum Smalcaldia morabatur, Au- Augustam
gustam vocatus fuit per Senatum illius vr- vocatur.
bis; in qua, VVittenbergenfibus in consilium
adhibitis, religionis mutatio fuerat ante tri-
ennium instituta: Quod cum fieret, quidam
etiam è Zvinglianis in eam ciuitatem irre-
pserunt. Melanchthon verò, quo minus ist-
huc proficiscerentur, multis se grauibusque
causis permotum fuisse scribit.

Sub hoc tempus inter Lutheranos nouum III.
quoddam monstrum sese prodidit execran- Renuit ve-
daè hæreseos, qua, si Luthero credimus, sol nire.
foediorem non vidit vel nocentio rem. Hanc In lit. ad
Ioannes Agricola Islebiensis, Iacobus Schenc- Cam. p. 284
kius, alijque factionis istius per Saxoniam Hæresis
vicinamque Marchiam propagarunt; quibus Antinomo-
Antinomorum nomen indidit Lutherus, rum in pu-
quod reijceret diuinam legem, & decalogum blicum va-
ex Ecclesia noui testamenti contenderent dit.
penitus explodendum. Impium hoc dogma Tom. 7. ger.
è fœtentibus veterum hæreticorum lacunis Ien. f. 302.
deriuatum, Lutherus superiori seculo pri- Eorum
mus omnium sparlit; è cuius scriptis atque dogmata.
intimo pectore nostri temporis Antinomi Luth. An-
fese illud hausisse profitentur. Nec iniuria sa- tinomia
ne; quemadmodum euidenter à nobis est in auctor.
vita Lutheri demonstratum. Multum verò
labo-